ΣΠΟΥΔΗ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

e-spoudi

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 9-3-2024

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακολούθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Με τη Συνθήκη των Σεβρών η περιοχή της Σμύρνης προσαρτήθηκε εδαφικά στην Ελλάδα.
2. Η Συνθήκη της Λοζάνης (Ιανουάριος 1930) ασχολήθηκε με το ζήτημα της ανταλλαγής των πληθυσμών.
3. Η Ε.Α.Π. άσκησε το έργο της μέχρι την επανεκλογή του Βενιζέλου, το 1928.
4. Στη δεκαετία 1922-1932 διπλασιάστηκε ο αριθμός των βιομηχανιών στη χώρα μας.
5. Ο Χρύσανθος κυβέρνησε την περιοχή της Κερασούντας στα χρόνια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου προωθώντας την ειρηνική συνύπαρξη χριστιανών-μουσουλμάνων.

Μονάδες: 5

ΘΕΜΑ Α2

Να γράψετε στο τετράδιό σας τις ημερομηνίες των παρακάτω ιστορικών γεγονότων:

1. Συνέδριο Ποντίων στην Κωνσταντινούπολη
2. Συνθήκη των Σεβρών
3. Τερματισμός της Επανάστασης στο Θέρισο
4. Ανακήρυξη της Αναθεωρητικής Εθνοσυνέλευσης σε Συντακτική
5. Ίδρυση του κόμματος των Φιλελευθέρων
6. Επιβολή δικτατορίας από τον Ι. Μεταξά
7. Αναχώρηση των ξένων ναυάρχων από την Κρήτη
8. Παραίτηση Πρίγκιπα Γεωργίου
9. Αποβίβαση του Κεμάλ στη Σαμψούντα
10. Επανάσταση για τον περιορισμό των εξουσιών του Όθωνα

Μονάδες: 5

ΘΕΜΑ Α3

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων:

α) «ΠΑΟΥΕΡ»

β) «Ανόρθωση»

Μονάδες:10

ΣΠΟΥΔΗ

ΘΕΜΑ Β1

Να καταγράψετε τη δράση του Κ. Κωνσταντινίδη σχετικά με τον αγώνα για τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης Ποντιακής Δημοκρατίας.

Μονάδες:5

ΘΕΜΑ Β1

Ποιοι λόγοι ανάγκασαν τις Μεγάλες Δυνάμεις να οδηγηθούν σε διαπραγματεύσεις με τους επαναστάτες στο Θέρισο και τι διεκδικούσαν από αυτές με τα πρώτα υπομνήματά τους;

Μονάδες:10

ΘΕΜΑ Β2

Πώς έγινε η χρηματοδότηση για την κατασκευή του ελληνικού σιδηροδρομικού δικτύου και γιατί;

Μονάδες:10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

α) Σε ποιες περιοχές κατέφυγαν οι Χίοι πρόσφυγες ύστερα από την καταστροφή του νησιού τους; (μονάδες 7)

β) Ποια φροντίδα έδειξαν οι τοπικές αρχές και η κεντρική διοίκηση απέναντί τους; (μονάδες 9)

γ) Ποια ήταν η έκβαση της επανάστασης για ανακατάληψη του νησιού από τους Τούρκους κατακτητές; (μονάδες 9)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Από τα πλούτη στο δημόσιο οίκτο

Μεγάλος αριθμός προσφύγων από τη Χίο είχε καταφύγει στην Κόρινθο. Έβλεπες ανάμεσά τους γυναίκες ωραίες και ντελικάτες, που ζούσαν λίγο πριν μέσα στα πλούτη, να καταφεύγουν στο δημόσιο οίκτο, για να κρατηθούν στη ζωή, μια ζωή θλιβερή πια και στερημένη. Μερικές γεννούσαν στο ύπαιθρο χωρίς καμιά βοήθεια, εκτεθειμένες στην υγρασία και το κρύο της νύχτας. Ήταν σπαραχτικό το θέαμα αυτών των γυναικών. Πάνω στα κουρέλια που φορούσαν διακρίνονταν ακόμα τα χρυσά κεντήματα.

[Maxime Raybaud, Mémoires sur la Grèce, pour servir a l' histoire de la guerr]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Προσπάθειες αποκατάστασης των Χίων προσφύγων

Η κυβέρνησις εφρόντισεν ευθύς εξ αρχής, όσον της ήτο δυνατόν, δια την παραχώρησιν οικιών και άλλων καταλυμάτων. (...) Δια της υπ' αριθ. 1008/20- 4-1822 διαταγής (...) επαφίετο εις την φροντίδα του υπουργού των εσωτερικών να ενεργηθή ακριβής καταγραφή των διασωθέντων εις τα διάφορα μέρη της επικρατείας προσφύγων [από τη Χίο], να γίνη διάκρισις των ορφανών, χηρών, ανδρών κλπ., ως και να δηλωθή το όνομα, η τέχνη, το επάγγελμα και η κατάστασις εκάστου αυτών. Η δε καταγραφή να

ΣΠΟΥΔΗ

υποβληθή το ταχύτερον εις την κυβέρνησιν. Εν τω μεταξύ οι άποροι, αι χήραι, τα ορφανά έπρεπε να τρέφωνται δημοσία δαπάνη. Εν συνεχεία δια του υπ' αριθ, 1072/25-4-1822 εγγράφου προς τον ίδιον υπουργόν ο πρόεδρος του εκτελεστικού προσκαλεί αυτόν να φροντίση να διαμοιρασθούν οι πρόσφυγες εις τας πλησίον κωμοπόλεις και χωρία και να δοθή εντολή εις τους προεστώτας να περιθάλπουν τους πρόσφυγας, επειδή εν Κορίνθω (...) δεν υπήρχον πλέον οικίαι προς καταυλισμόν των προσφύγων.

[Απ. Βακαλόπουλος, ό.π., σσ. 52-53.]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η αποτυχημένη εκστρατεία εναντίον της Χίου

Η εκστρατεία της Χίου είχε αναληφθή με πρωτοβουλία και με δαπάνες των Χίων της Σύρου κυρίως και είχε εγκριθή «εξ αλογιστίας και χαλαρότητος» από την Αντικυβερνητική Επιτροπή, που διέθετε για την εκστρατεία αυτή το σώμα του τακτικού στρατού υπό τον Φαβιέρο.

Η επιχείρηση ήταν εκ των προτέρων καταδικασμένη σε αποτυχία, εφόσον ούτε οι Χίοι ούτε η ελληνική κυβέρνηση διέθεταν τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα, για να είναι δυνατόν να εξασφαλίζωνται συνεχείς ενισχύσεις (...) και διαρκής παρουσία ισχυρών ελληνικών ναυτικών δυνάμεων, ώστε να εξουδετερώνωνται οι δυσμενείς συνέπειες από τη γεωγραφική θέση του νησιού, οι δυνατότητες δηλαδή του εχθρού να στέλνη μεγάλες ενισχύσεις ιδίως από τη Σμύρνη.

[Αλέξ. Δεσποτόπουλος, Η Επανάσταση κατά το 1828, Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΒ΄, σ. 490]

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παραθεμάτων να αναφερθείτε:
α) στο περιεχόμενο της Μεγάλης Ιδέας και ιδιαίτερα στο νόημα που της προσέδωσε ο Ιωάννης Κωλέττης (μονάδες 10) και
β) στην επίδραση που άσκησε η έντονη παρουσία της εθνικής αυτής ιδεολογίας στην πολιτική και οικονομική ζωή της χώρας κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Το σημαντικότερο ιδεολογικό στοιχείο της πολιτικής ζωής, η Μεγάλη Ιδέα, δεν ήταν βεβαίως και στοιχείο ιδεολογικής διάκρισης: όλα τα κόμματα συμφωνούσαν γύρω από τα βασικά προβλήματα του ελληνικού αλυτρωτισμού. Η μόνη περιοχή διαφωνιών ήταν η τακτική που θα έπρεπε ν' ακολουθήσει η εκάστοτε κυβέρνηση. Η παθολογική διόγκωση του αλυτρωτισμού αποδεικνύει την αποδέσμευση των κομμάτων από τις πραγματικότητες της οικονομικής αθλιότητας και της κοινωνικής αδικίας – ενώ από την άλλη πλευρά επέτρεπε και συντηρούσε αυτή την αποδέσμευση, αποσπώντας την προσοχή των κατωτέρων τάξεων από τα προβλήματά τους. Εννοείται ότι αυτό δεν σημαίνει ότι ο ελληνικός αλυτρωτισμός δημιουργήθηκε σε μιαν εσκεμμένη προσπάθεια να μεταστρέψει την προσοχή του λαού από τις αδικίες του συστήματος. Ο εθνικισμός ήταν φαινόμενο γενικό στην Ευρώπη του 19ου αιώνα, συνέπεια ενός εξαιρετικά περίπλοκου πλέγματος διεθνών και εσωτερικών συνθηκών. Απλοϊκή είναι επίσης και η άλλη, αρκετά κοινή άποψη, ότι η Μεγάλη Ιδέα ήταν «δημιούργημα» της αστικής τάξης. Μπορεί βέβαια να χρησιμοποιήθηκε πολιτικά από τα κόμματα, δεν ήταν, όμως, μια τακτική που «επέβαλαν» οι αστοί. Η προσπάθεια να μεταστρέφεται η προσοχή του λαού από τα εσωτερικά προβλήματα σε σωβινιστικές[1] εξάρσεις είναι συνηθισμένη διέξοδος για κυβερνήσεις που

ΔΠΟΥΑΗ

αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

[1]σωβινιστικές = εθνικιστικές

[Γ. Δερτιλή, Κοινωνικός μετασχηματισμός και στρατιωτική επέμβαση (1880-1909), σσ. 129-131]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το 1844, στη συζήτηση για το ζήτημα των ετεροχθόνων, πήρε (σημ. Ο Ιωάννης Κωλέττης) το λόγο στη συντακτική συνέλευση για να εκθέσει, με έναν τρόπο που έμεινε κλασικός το νόημα της Μεγάλης Ιδέας.

«Δια την γεωγραφικήν της θέσιν η Ελλάς είναι το κέντρον της Ευρώπης· ισταμένη, και έχουσα εκ μεν δεξιών την Ανατολήν, εξ' αριστερών δε την Δύσιν, προώρισται ώστε δια μεν της πτώσεως αυτής να φωτίση την Δύσιν, δια δε της αναγεννήσεως την Ανατολήν. Το μεν πρώτον εξεπλήρωσαν οι προπάτορες ημών, το δε δεύτερον είναι εις ημάς ανατεθειμένον· εν τω πνεύματι του όρκου τούτου και της μεγάλης ταύτης ιδέας είδον πάντοτε τους πληρεξουσίους να συνέρχωνται δια να αποφασίσωμεν ουχί πλέον περί της τύχης της Ελλάδος, αλλά περί της Ελληνικής φυλής [...] η Ελλάς, διηρημένη το πάλαι καθέκαστα και εις ιδιαίτερα κράτη, έπεσε, και πεσούσα εφώτισε τον κόσμον. Οποίας άραγε ελπίδας παρέχει σήμερον αναγεννηθείσα η Ελλάς, και ηνωμένη εις εν κράτος, εις ένα σκοπόν, και μίαν δύναμιν, εις μιαν θρησκείαν, εις το τέλος Σύνταγμα το οποίον τώρα απεργαζόμεθα [...]. Οι εντολείς ημών περιμένουσι το Σύνταγμα να ίδωμεν. Οι δε εκτός ημών λαοί ατενίζουσι προς ημάς τα όμματα, δια να μάθωσι το περί αυτών φρόνημά μας».

[J. Petropulos, Πολιτική και Συγκρότηση Κράτους, σ. 634]

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η Μεγάλη Ιδέα, παρά την παραδοσιακή της αμφίεση, φορτίστηκε, τουλάχιστον μετά το 1880, μ' ένα απολύτως εκσυγχρονισμένο περιεχόμενο: ήταν η κινητήρια ιδέα για την αστική ανάπτυξη και την εθνική συσπείρωση των Νεοελλήνων [...].

Η Μεγάλη Ιδέα είχε ένα επιπρόσθετο πλεονέκτημα: ήταν ιδέα βαθύτατα δημοφιλής στα πλατιά στρώματα του πληθυσμού. Η ιδέα αυτή είχε έναν έντονα λαϊκό χαρακτήρα, ο οποίος οφειλόταν όχι μόνο στην ιστορική της προέλευση, αλλά και στο ότι την ασπάζονταν τα λαϊκά κυρίως στρώματα σε όλη την περίοδο του 19ου αιώνα. Ο απλά λαϊκός χαρακτήρας της Μεγάλης Ιδέας δε βρέθηκε ασφαλώς σε αντίθεση με την προοπτική της αστικής αναπτύξεως, ιδίως μετά το 1880. Αντίθετα μάλιστα, σε εποχές ανόδου του αστισμού, όπως μετά το 1880, τα αστικά κινήματα συγχέονταν με τα λαϊκά. Αυτό είναι ακόμα περισσότερο αισθητό όταν η προοπτική της αστικής αναπτύξεως συγχέεται με τα προβλήματα εθνικής ολοκληρώσεως. Στην περίπτωση αυτή, η πρακτική των λαϊκών τάξεων απέβαινε η κινητήρια δύναμη για την ολοκλήρωση της αστικής ανελίξεως. Επίσης στην ίδια περίπτωση, λόγω ακριβώς του εθνικού προβλήματος, ο αστισμός έπαιρνε τα χαρακτηριστικά του λαϊκιστικού κινήματος. Έτσι, μετά το 1880, στην Ελλάδα παρουσιάσθηκε ανανεωμένο το κίνημα του εθνισμού και της Μεγάλης Ιδέας. Η ανανέωση εννοείται σε τρία επίπεδα: α) η ιδέα αυτή ανταποκρίνεται σε μια νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται γύρω από το Αιγαίο, β) συνδυάζεται ο αστισμός με το λαϊκισμό και γ) η ανόρθωση του ελλαδικού κράτους επιβάλλεται ως προϋπόθεση για την εθνική ολοκλήρωση.

[Ι.Ε.Ε., τόμος ΙΔ΄, σσ. 57-58]

ΣΠΟΥΔΗ

ΣΠΟΥΔΗ